

Брюксел, 17 март 2020 г.
REV2 – заменя известието
(REV1) от 27 февруари 2018 г.

ИЗВЕСТИЕ ДО ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

ОТТЕГЛЯНЕ НА ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО И ПРАВИЛА НА ЕС В ОБЛАСТТА НА ЗАЩИТАТА НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ И ПРАВАТА НА ПЪТНИЦИТЕ

Считано от 1 февруари 2020 г., Обединеното кралство се оттегли от Европейския съюз и стана „трета държава“¹. В Споразумението за оттегляне² е предвиден преходен период, който ще приключи на 31 декември 2020 г.³ До тази дата законодателството на Съюза ще се прилага изцяло по отношение на и в Обединеното кралство⁴.

През преходния период ЕС и Обединеното кралство ще преговарят по споразумение за ново партньорство, с което да се създаде по-специално зона за свободна търговия. Не е сигурно обаче дали такова споразумение ще бъде сключено и дали ще влезе в сила в края на преходния период. При всички случаи подобно споразумение би породило отношения, които от гледна точка на условията за достъп до пазара ще се различават значително от участието на Обединеното кралство във вътрешния пазар⁵, в митническия съюз на Съюза и в системата в областта на ДДС и акцизите.

¹ Трета държава е държава, която не е членка на ЕС.

² Споразумение за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия (ОВ L 29, 31.1.2020 г., стр. 7) („Споразумението за оттегляне“).

³ Преходният период може да бъде удължен, преди 1 юли 2020 г., еднократно до 1 или 2 години (член 132, параграф 1 от Споразумението за оттегляне). До този момент правителството на Обединеното кралство изключва такова удължаване.

⁴ С някои изключения, предвидени в член 127 от Споразумението за оттегляне, като никое от тях не е приложимо в контекста на настоящото известие.

⁵ По-специално, със споразумение за свободна търговия не се уреждат принципи, характерни за вътрешния пазар (в областта на стоките и услугите), като взаимното признаване, „принципът на страната на произход“ и хармонизацията. Освен това със споразумение за свободна търговия не се премахват митническите формалности и проверки, включително тези, отнасящи се до произхода на стоките и техния състав, нито забраните и ограниченията за вноса и износа.

По тази причина на всички заинтересовани страни, и особено на икономическите оператори, се напомня за правното положение, което ще бъде приложимо след изтичането на преходния период.

1. ЗАКУПУВАНЕ ОТ ПОТРЕБИТЕЛИ В СЪЮЗА НА ПРОДУКТИ ИЛИ УСЛУГИ ОТ ТЪРГОВЦИ, УСТАНОВЕНИ В ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО^{6 7}

Съгласно правото на Съюза, когато потребител сключва договор с професионалист в друга държава, който по някакъв начин насочва търговската си дейност към държавата на местопребиваване на потребителя, по принцип договорът се урежда от правото на държавата, в която е обичайното местопребиваване на потребителя. Възможно е да се избере друго право, но този избор не може да лиши потребителя от предоставяната му от правото на държавата на обичайно местопребиваване защита, от която не може да има дерогации по силата на споразумение съгласно избраното право⁸. Въз основа на това съдилищата на държавите — членки на ЕС⁹ ще продължат да прилагат правилата на Съюза в областта на защитата на потребителите, дори когато търговецът е установен в Обединеното кралство. Това са по-специално правилата, определени във:

- Директивата за нелоялните търговски практики¹⁰;
- Директивата относно правата на потребителите¹¹;

⁶ Настоящото известие не се отнася до други практически аспекти на трансграничните покупки в трети държави, като например правилата на Съюза, свързани с данъка върху добавената стойност, митниците и ограниченията върху вноса.

⁷ По-подробно описание на последиците от оттеглянето на Обединеното кралство, както и на съответните разпоредби от Споразумението за оттегляне можете да намерите в „Известие до заинтересованите страни — Оттегляне на Обединеното кралство и правила на ЕС в областта на гражданското правосъдие и международното частно право“.

⁸ Член 6, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ L 177, 4.7.2008 г., стр. 6). За изключения от това общо правило, вж. член 6, параграфи 3 и 4 от Регламент (ЕО) № 593/2008.

⁹ Що се отнася до съдилищата на Обединеното кралство, в член 66, буква а) от Споразумението за оттегляне се предвижда, че правилата на ЕС относно стълкновението на закони при договорни задължения (Регламент (ЕО) № 593/2008) продължават да се прилагат в Обединеното кралство по отношение на договорите, сключени преди края на преходния период.

¹⁰ Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 11.6.2005 г., стр. 22).

¹¹ Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

- Директивата относно неравноправните клаузи в потребителските договори¹²;
- Директивата относно продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции¹³;
- Директивата за обозначаването на цените¹⁴; и
- Директивата за пакетните туристически пътувания¹⁵.

Ако след края на преходния период¹⁶ потребител от ЕС подаде индивидуален иск пред съд на държава — членка на ЕС, срещу търговец, установен в Обединеното кралство, оттеглянето не засяга определянето на международната компетентност на този съд по спорове, произтичащи от потребителски договори, попадащи в обхвата на член 17, параграф 1, букви а) — в) от Регламент (ЕС) № 1215/2012¹⁷, когато търговецът е насочил дейността си към държавата членка на местожителство на потребителя; в тези случаи се прилагат правилата на Съюза относно компетентността, които дават право на потребителя да заведе дело срещу търговеца в държавата — членка на ЕС, в която е местожителството на потребителя, независимо дали търговецът е установен в ЕС, или в трета държава¹⁸. При все това във връзка със спорните производства, започнати след края на преходния период, признаването и изпълнението в Обединеното кралство на съдебно решение, постановено от съд на държава — членка на Съюза, и обратно, ще се уреждат от националните правила в Обединеното кралство или в съответната държава членка. След края на преходния период правото на Съюза, с което се

¹² Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 5 април 1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

¹³ Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 май 1999 г. относно някои аспекти на продажбата на потребителски стоки и свързаните с тях гаранции (ОВ L 171, 7.7.1999 г., стр. 12).

¹⁴ Директива 98/6/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 1998 г. относно защитата на потребителите при обозначаването на цените на стоките, предлагани на потребителите (ОВ L 80, 18.3.1998 г., стр. 27).

¹⁵ Директива (ЕС) 2015/2302 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно пакетните туристически пътувания и свързаните пътнически услуги, за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 90/314/ЕИО на Съвета (ОВ L 326, 11.12.2015 г., стр. 1).

¹⁶ Ако искът бъде предявен преди края на преходния период, компетентността, признаването и изпълнението се уреждат от Регламент (ЕС) № 1215/2012 (член 67 от Споразумението за оттегляне). Това важи дори ако съдебното решение ще бъде изпълнено след тази дата.

¹⁷ Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

¹⁸ Член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 20.12.2012 г., стр. 1).

гарантира наличието на механизми за извънсъдебно решаване на спорове¹⁹ и улесняването на достъпа до онлайн решаване на спорове²⁰, ще спре да се прилага за Обединеното кралство, а платформата на Съюза за онлайн решаване на спорове повече няма да може да се използва по отношение на търговците, установени в Обединеното кралство.

Що се отнася до правоприлагането от страна на публичните органи (напр. за постигане на преустановяване на дадена търговска практика) Регламент (ЕС) 2017/2394²¹ ще спре да се прилага по отношение на Обединеното кралство след края на преходния период. Това означава, че след края на преходния период органите на Обединеното кралство няма да бъдат задължени съгласно правото на Съюза да сътрудничат в случай на трансгранични иски.

Освен това, след края на преходния период правото на Съюза, което предоставя на определени „квалифицирани организации“, посочени от държавите членки, правен интерес за предявяване на иски за преустановяване на нарушение в друга държава членка, ще спре да се прилага по отношение на Обединеното кралство²².

2. ЗАЩИТА НА ПЪТУВАЩИТЕ ПРИ НЕСЪСТОЯТЕЛНОСТ (ПАКЕТНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ)

Съгласно правото на Съюза организаторите на пакетни туристически пътувания, установени в ЕС, са задължени да предоставят обезпечение за възстановяване на всички плащания и за репатриране на пътуващите в случай на несъстоятелност на организатора²³. Организаторите, които не са установени в Съюза и които продават или предлагат туристически пакети на потребители в Съюза, или които по някакъв начин насочват подобни дейности към Съюза, също трябва да осигурят такава защита в случай на несъстоятелност във всяка от държавите членки, в която извършват продажби²⁴. Когато обаче организатор, установен в трета държава, не предлага туристически пакети на потребители в Съюза и не насочва продажбите си към Съюза (пасивни

¹⁹ Директива 2013/11/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. за алтернативно решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Директива за АРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 63).

²⁰ Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г., стр. 1).

²¹ Регламент (ЕС) 2017/2394 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. относно сътрудничеството между националните органи, отговорни за прилагането на законодателството за защита на потребителите и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 345, 27.12.2017 г., стр. 1).

²² Член 4 от Директива 2009/22/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно исковите за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите (ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30).

²³ Вж. член 17, параграф 1, първа алинея от Директива (ЕС) 2015/2302.

²⁴ Вж. член 17, параграф 1, втора алинея от Директива (ЕС) 2015/2302.

продажби), правото на Съюза относно предоставянето на задължителна защита при несъстоятелност не се прилага.

Това означава, че когато организатор, установен в Обединеното кралство, не предлага туристически пакети за ЕС и не насочва продажбите си към ЕС, защитата при несъстоятелност, предоставяна от правото на Съюза, няма да се прилага по отношение на несъстоятелност на организатори, установени в Обединеното кралство, настъпила след края на преходния период.

Считано от края на преходния период, правото на Съюза относно взаимното признаване на защита при несъстоятелност, предоставена в съответствие с изискванията на държавата, в която се намира организаторът, вече няма да се прилага по отношение на защитата при несъстоятелност, предоставена в съответствие с изискванията, приложими в Обединеното кралство²⁵. Това означава, че след края на преходния период защитата при несъстоятелност, предоставена в Обединеното кралство, вече не служи за осигуряване на съответствие с изискванията за защита при несъстоятелност на организаторите на пакетни туристически пътувания съгласно член 17 от Директива (ЕС) 2015/2302.

3. ПРАВА НА ПЪТНИЦИТЕ В ЕС

- Пътници, използващи въздушен транспорт: след края на преходния период правото на Съюза относно правата на пътниците, използващи въздушен транспорт²⁶, вече няма да се прилага за пътниците, заминаващи от летище, намиращо се в Обединеното кралство, към летище, разположено на територията на държава — членка на ЕС, освен ако опериращият въздушен превозвач на съответния полет е превозвач от Съюза, т.е. разполага с лиценз за опериране, издаден от държава — членка на ЕС. Това означава, че въпреки оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС, правата на използващите въздушен транспорт пътници, предоставени от правото на Съюза, ще продължат да се прилагат за пътниците, заминаващи от Обединеното кралство към летище, разположено на територията на държава — членка на ЕС, с превозвач от Общността. Правата, предоставени от правото на Съюза на използващите въздушен транспорт пътници, няма обаче да се прилагат за полети, заминаващи след края на преходния период от Обединеното кралство към ЕС, извършвани от въздушни превозвачи извън Общността.

След края на преходния период правото на Съюза, което предоставя специални права на лицата с увреждания и лицата с ограничена

²⁵ Член 18, параграф 1 от Директива (ЕС) 2015/2302.

²⁶ Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (ОВ L 46, 17.2.2004 г., стр. 1).

подвижност, пътуващи с въздушен транспорт²⁷, вече няма да се прилага за лицата с увреждания и лицата с ограничена подвижност, които използват търговски пътнически въздушни услуги за заминаване, транзитно преминаване или пристигане на летище в Обединеното кралство. Определени права обаче, например правото на помощ от въздушните превозвачи, продължават да се прилагат по отношение на използващите въздушен транспорт пътници, заминаващи от летище в Обединеното кралство към летище в ЕС, ако опериращият въздушен превозвач е въздушен превозвач от Общността²⁸.

- Пътници, пътуващи с кораб: правото на ЕС относно правата на пътуващите с кораб пътници²⁹ продължава да се прилага в и след края на преходния период спрямо пътниците, които заминават от пристанище в ЕС³⁰ или в Обединеното кралство, при условие че пристанището на слизване от борда е в ЕС и услугата се извършва от превозвач, установен на територията на държава членка или предлагащ услуги за пътнически превоз до или от държава членка („превозвач от Съюза“)³¹.
- Пътници, използващи автобусен транспорт: правото на Съюза относно правата на използващите автобусен транспорт пътници³² продължава да се прилага в и след края на преходния период за пътниците, ползващи редовни превози³³ до или от Обединеното кралство, когато точката на качване или слизване на пътника се намира в ЕС и разстоянието на превоза по разписание е 250 km или повече³⁴.

²⁷ Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт (ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 1).

²⁸ Член 1, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1107/2006.

²⁹ Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 1).

³⁰ Член 2, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 1177/2010.

³¹ Член 2, параграф 1, буква б) и член 3, буква д) от Регламент (ЕС) № 1177/2010. Вж. член 2, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1177/2010 за специалните правила относно пътниците, участващи в круиз.

³² Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 1).

³³ Вж. член 2, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 181/2011 за специалните правила относно пътниците, ползващи случайни превози.

³⁴ Член 2, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 181/2011.

- Пътници, използващи железопътен транспорт: правото на Съюза относно правата на пътниците, използващи железопътен транспорт³⁵, продължава да се прилага в и след края на преходния период за услугите за железопътен превоз на пътници на територията на Съюза³⁶, при условие че железопътното предприятие е лицензирано в съответствие с член 17 от Директива 2012/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. за създаване на единно европейско железопътно пространство³⁷.

На уебсайтовете на Комисията, посветени на защитата на потребителите (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_bg.htm/) и на правата на пътниците (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_bg.htm), е предоставена обща информация. При необходимост тези страници ще бъдат актуализирани с допълнителна информация.

Европейска комисия
Генерална дирекция „Правосъдие и потребители“
Генерална дирекция „Мобилност и транспорт“

³⁵ Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14).

³⁶ Член 2, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1371/2007.

³⁷ ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 32.